

Клекоцюк М.М.

*здобувачка I курсу магістратури
судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВО НА МИРНІ ЗІБРАННЯ В УКРАЇНІ

Стратегічний курс державного будівництва в Україні - це розвиток верховенства закону, держави, яке діє на основі верховенства закону, де права і свободи людини фактично забезпечуються, де діють шляхетні й досконалі закони, де переважає висока правова культура. Верховенство закону - це система держави і суспільства, де права і свободи є найвищою цінністю, а їх забезпечення стає пріоритетом держави, де сама влада знаходиться під контролем закону, обмежена законом, а закон створює систему правовідносин, що максимізує можливості для свавілля.

Таким чином, одним з ключових і фундаментальних прав українського народу як джерела влади є право на мирні зібрання. Свобода мирних зібрань гарантується Конституцією України та може бути обмежена лише судом і лише в інтересах національної безпеки та громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я населення або захисту прав і свобод людини.

Україна - демократична держава, тому стаття 39 Конституції України закріплює право на мирні зібрання і гарантує його кожному громадянину України. Конституція гарантує громадянам, зокрема, право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги і демонстрації, про які вони заздалегідь повідомляють органи виконавчої влади або органи місцевого самоврядування. Крім того, існує можливість суду обмежити здійснення цього права, якщо громадяни таким чином становлять загрозу національній безпеці і громадському порядку [1].

Право на свободу мирних зібрань, якщо дивитися через призму регулювання, вимагає більшої безпеки за рахунок створення механізму для його реалізації і захисту, особливо в положеннях закону. У той же час відсутність такого закону не

заважає фізичним особам організовувати і проводити мирні зібрання, оскільки це право гарантується Конституцією України.

Однак ця стаття Основного закону не завжди виконує свою гарантійну роль. Це, зокрема, пов'язано з тим, що як особи, які мають намір реалізувати своє право на свободу мирних зібрань, так і державні органи, які беруть участь в процесі, не завжди можуть правильно інтерпретувати це правило.

В результаті вміст даної статті обмежує здійснення відповідного права. Відповідним прикладом є ситуація з розумінням обов'язку організатора мирного зібрання заздалегідь повідомити місцеве самоврядування або місцеву державну адміністрацію про запланований захід. На закінчення слід зазначити, що термін для дострокового повідомлення про мирне зібрання в Україні чітко не визначений.

В результаті, згідно зі статистикою останніх років, в Україні існує постійна тенденція до незаконного порушення права громадян на свободу мирних зібрань.

Прикладом може служити рішення Європейського Суду з прав людини, в якому говориться, що період раннього повідомлення не повинен бути занадто довгим (зазвичай не більше кількох днів), але що до зазначеної дати зустрічі повинно бути виділено достатньо часу, щоб відповідні державні органи могли спланувати і підготуватися до заходу (залучити співробітників поліції, встановити обладнання і т. д.), і щоб регулюючий орган міг надати офіційну відповідь на повідомлення або подати строкову апеляцію в будь-який суд або суд у разі оскарження законності будь-якого з накладених обмежень» [2].

У той же час ЄСПЛ також підкреслив, що просте формальне порушення терміну повідомлення не є ні істотною, ні достатньою підставою для притягнення до відповідальності організатора (учасників) мирного зібрання [3].

Крім невизначеності терміну раннього повідомлення про збори, правова невизначеність залишається властивою всім іншим елементам, а саме:

мирного характеру зборів;

хто може бути організатором, його права та обов'язки;

повноваження виконавчого органу, місцевого самоврядування, національної поліції або національної гвардії по забезпеченню проведення мирних зібрань і т. д.

З огляду на те, що Україна ще не прийняла закон про мирні зібрання, аналіз відповідних рішень ЄСПЛ є необхідним кроком до доопрацювання його проекту.

Крім того, рішення Європейського Суду з прав людини повинні бути основою для аналізу існуючих нормативних актів, які прямо або побічно належать до здійснення окремими особами права на свободу мирних зібрань.

Головною метою мирних зібрань є вираження поглядів або їх формування.

Виходячи зі змістовної та сутнісної характеристики зібрання, стає зрозумілим, що мирні зібрання становлять собою обмежений у часі захід. Мінімальна та максимальна тривалість мирного зібрання обмеженою бути не може. Жодних обмежень не встановлюється ані у Конвенції та Конституції України, ані у рішеннях судів. В окремих випадках мирні зібрання можуть тривати доволі довго.

Отже, право збиратися мирно є одним зі способів вільного вираження поглядів, зокрема з метою привернути увагу влади до суспільних проблем і потреб на місцевому, загальнодержавному та навіть міжнародному рівні.

Дане право є необхідним та обов'язковим елементом демократії, забезпечуючи її існування як таке.

Прийняття закону, який регулюватиме порядок проведення та організації мирного зібрання істотно зменшить кількість порушень владою права особи на свободу мирних зібрань.

Прийняття закону також полегшить судовим органам виробити єдиний підхід у здійсненні судочинства у справах з реалізації права на мирні зібрання.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 2-го скликання від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30.

2. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Веренцов проти України» від 11 квітня 2013 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 12.02.2021).

3. Постановление Европейского суда по правам человека по делу «Сергей Кузнецов (Sergey Kuznetsov) против Российской Федерации» от 23 октября 2008 г. URL: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online> (дата звернення 12.02.2021).

Семенчук Т.В.

*здобувачка I курсу магістратури кафедри
конституційного, адміністративного та фінансового права
Чернівецького юридичного інституту
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ

Гендерна рівність означає, що права, обов'язки та можливості людини не повинні залежати від того, народжується вона жінкою чи чоловіком. Гендерна рівність передбачає врахування інтересів, потреб та пріоритетів як жінок, так і чоловіків, визнаючи тим самим різноманітність різних груп останніх. Гендерна рівність – це не виключно жіноче питання, як прийнято вважати. Воно повинно стосуватися і чоловіків, і жінок. Рівність між жінками та чоловіками розглядається як проблема прав людини, а також як передумова і показник стійкого розвитку суспільства та держави, орієнтованого на людей.

Гендерна рівність досягається тоді, коли жінки та чоловіки користуються однаковими правами та можливостями у всіх секторах суспільства та держави – економічному, політичному, соціальному, культурному тощо, коли різні способи поведінки, різні прагнення та потреби жінок та чоловіків однаково цінуються.

Протягом останніх десятиліть світове співтовариство все більше усвідомлює і підкреслює нерозривний зв'язок між метою